

Ralph Midgley
24 Stanlwell Rise
SCUNTHORPE
North Lincolnshire
DN17 1TF

YELOD DEGLULID
NÜM 4
PRILUL 2005
(Pads 25 jü 32)

O Volapükaflens Valöpo!

Bevü kroks, narzids, galants, tulips e primuls, kels epubons in gads e flanü vegs, dasevoy, das florüp fino ekömon. Plidob florüpi vemo, bi dabinons köls valöpo so mödikis, kels löpiotovons ladi.

Kodü kazetamals in Volapük, flen oba epenom obe ad sagön, das ma matan oka, binon pük smilöfikün. Ab pro ob, Volapük büiküno binon pük „gramatöfik."

Buäd gretik Volapüka binon, das kanoy dasevön ai rouli gramatik vöda alik. No binos valemo so in püks netik, igo in püks anik „bevünetik!" Lä ons prinsip at fliton se fenät. Ab prinsip at labon rouli mu veütiki, samo, in poedots – pato in tradutods poedotas se püks votik – kö stad vödas suvo muton pacenön kodü rimods zesüdik o kodü num silabas pedesiröl.

In tef at Volapük niđon äs sol. Neai zesüdos ad mifomön vödis, kels pubons ai äsä sötons.

Mens anik protestons laodiko, das „gramatöf" somik no lönedon pö adel, bi pük, sekü atos, vedon fikulikum, e adelo no viloy betikön pükis „fikulik." Ab ced at no lonöfon. Jenöfo pük gramatik binon fasilikum ka pük labü migot vödas alsotik nen rood klülabik. Volapük binon pük somik. Is neai kofudoy tefü klad vödas. Tikäl menik i dalabon „gramatöfi" lönik. Me vöds votik, kludo, Volapük binon „tikälikün" pükas!

Valikosi Gudikün Oles ed Olikanes

sedom Ralph

IV:26:2005

GRAMATAGUL

Volapükaflen penom: Vilol-li kleilükön obe distis bevü : AS/ÄS/ASÄ/ÄSÄ/LEIGOÄS/SOÄS? Danö!

Ekö sets ad jonön gebi verätik elas AS/ÄS/ÄSÄ :-

1) Stabaset: Sanan no ekomandom medini at.

   a) As sanan (= binom sanan!) no ekomandom medini at.
   b) Asä sanan [= vätälölo plaki sanavik oma as sanan] no ekomandom medini at.
   c) Äs sanan [no binom sanan, ab notodom utosi, kelosi, cedü om, sagomöv sanan] no ekomandom medini at.

2) Stabaset: Löfob oli äsä binol.

   a) Kanitobs äsä kanitons mens brietik.
   b) Löfob ofi äsä binof (do binof neflenöfik!)

   Küpolös, das äsä muton payumön ko värb!

3) Stabaset: Man at no binom geilik, ab man votik si!

   a) Man at no binom geilik leigoäs/soäs man votik.

Leigodolös setis sököl:

a) Egolof lü klotedazäl äs feyajireg; (no binof jenöfo feyajireg!)
b) Stunidom ofi äs mot oka; (ab no binof mot oma!)
c) As man vola (fümo binom somikan!) binom mu visedälik.
d) Asä büsidan, (binom fe büsidan) tävom mödo.
e) Remom dinis mu jerikis äs büsidan plöpik (ab no binom büsidan plöpik)
f) Blod spikom vifiko leigoäs/soäs daut. (I daut spikof vifiko!)

LON ELA 'SAMSARA'
Fa hiel E. F. Foubert

Ün soar seimik hitüpa, peseadöl ko flens fo Zänodamel, jimatan oba ikonof memis okik dö bal lifas büik oka.

„Din viovemo nitedik e bisarik," ävokädof läd, „ad fümön dö nedeadöf lana obsik e geköm . . . koveni kion füm somik blinon, äs hiel 'Flammarion' ya äpenom in tef at."

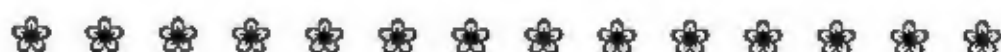
„Si! ägespikom sanan bäldik, gudiko pesevöl in Fransän demü küpeds oma tefü lovelanav. „Si! Kanoy spelön, das binos-la so. Se leplüt no otaspikob osi . . . ab betikolös dü timül, begö! jäni jeikik, kel binon el „Samsara," sevabo: Lon Geköma Laidüpik. Ad mutön gekömön isio, sui planet at menas badik, sovadanas, barbaranas bludik! Ekö noe Purgator, abi suvo Höl hiela 'Dante.' God (si dabinon) jelobsös de atos!"

„Ab," äläükob plafiko, „binoy-li fümik, das gekömoy in koaps menik? Hindutans, sis tumyels mödik, sagons, das dönukopams binons leigiko mögiks in kops nimas . . . "

„Ag!" ävokädof läd, pejeköl, somikos binosöv Höl veratik!"

„U timül takäda," ägespikob sanan, röbülöl kati obsik . . . E kat at, äsif isuemon osi, äseadon su kiens flena obas, logedöl lü obs me logs jönik nidik ona viseda flenöfik.

Äjinos sagön obes: „Danis demü yels kotena, kelis egivols obe bevü dönukopams tel. Tü timül at, äs leklär, äsüädükob, das lan dönukopik äbinon is in kop flekik ä sadinik kata obsik.



Kälolös palis gudik, bi debol ones debi nepelovik.

VISEDÄL MEKAVIK-LI?

Fa Harleigh Kyson Jr.

Hiel Georg B. Dyson edabükom buki ba volutik tiädü „Hiel Darwin bevü cins," kel tikodükon, das nünöms milbalions lä obs anu yumü num gretik resodas, binons kobo fom nulik lifa visedälik, kel volfon ma mods difik, kelis ba neai okanobs suemön.

El Dyson it labom röletanis vemo nitedikis. Fat oma, el Georg Dyson ägaenom premi 'Nobel' demü vob tefü füsüdav. Mot omik, el Verena Huber-Dyson, binof tikavan leskilik. Sör omik, el Esther Dyson binof teorodavan, kel äbinof bevü pösods balid ad dasuemön, das lüköm nünöma pösodik önüdugon voluti täläktik labü veüt ot letüva: 1) sitas ad dakipön püki e ad lovesedön oni ini päkils polovik pepenöls, e: 2) bükiana labü bükem mufovik, kel ömödükumon fasiliko e gretiko numi kopiedas vödema ot.

El Dyson älärnom bevü pösods somik äsi ko täläktans votik famik, kels ävisitons stitodi nivera ela „Princeton" pro studs patik, kiöpo ävobom fat omik, kel älabom calasvistis e flenis famikün tefü vobods täläktik oka. In züäd at, el Dyson älifädom dili gretikün yunüpa okik.

Buk oma fläkon vemo nunis, kelis ekobükom de mens nekösömik at, do nuns mödik rigons de lautans famik tima pasetik. Samo, se el 'Leviathan' fa hiel

Thomas Hobbes, etirom tikamagoti, das sogs menik binons konlet dabinanas labü visedäli kobik e livätik. Se hiel Samuel Butler, lefat hiela Charles Darwin, id etirom tikamagoti, das bids biologik valik labons visedäli kobik, dabini kela mutoy tikädön kälöfiküno lo fomülam teorodas daglofava lonöfik. El Butler id äsagom, das soti at visedäla kanoy i logön tefü daglof cinas, kelis äküpedom in sog oka. Äsagom: „Del pos del, cins at vedons ai komplitiks e guverons ai plu modis lifa obas, e tü yel alik num glöföl manas ädedietoms lifi oka ad disin e lölöfükam cinas at.

El Dyson id evestigom vobi tikavanas äs els Leibniz, Georg Boole, Kurt Goedel, Alan Turing e John von Neuman, jonülölo, samo, vio el Leibniz ifomälom nünömi, kel ögebon telnumatis, kels öpladulons dunis tikavik dub kom u nekom glöpas smalik, kels örölons in retod komplitik ferodas kobü cäns, kels ösümilons pö utos, kel kontrolos duveigi trenavega.

Täno konom jenavi daglofama nünöma nulädik, bumav kela pälölöfükon fa el John von Neumann, kel isvilupom balato tikamagoti ad gebön telnumatis ad programön nünömis, ad dakipön us nunis matematik e vödemikis, e ad tölatön valikosi ma nünams bekiköl in telnumats ed efidunöls ma fom lienik.

Ab el von Neumann äyilidom kansere, ed el Dyson tikom, das, if no ideadom, übinom pösod balid ad disinön sitis nunavik äs cin ela IBM, kel tü yel 1997 ivikodon hieli Garri Kasparov in cögamäted.

RENAR KÄFIK

Leon bäldik in kev dagik
  Nämi ya iperon;
  Seko id igeron
Kudis mödik yelas lunik.

No plu fägik, yagan büik
  Seaton nenyufo,
  Ab lefidotis vo
Neodon suno, e käfo
  Fe nimis nüvüdon:
  Midiblini lü on
Ekö din gudik, jenöfo!

Benö! ekö renar fefik
  Kel stopon, nulälo
  Fo kev dagik. Fäko
Leon vokon me vög bläfik:
 „Nükömolös!" suno!
  Vilob fidön, e go
Fümiko ga midi smekik!

Tän vokon renar flanao:
 „Küpedob retodis,
  Ninio golölis,
Ab no retodis ninao!"



Vom sapik neai oglömof,
Das din bisarik binon jof;
  Bi ga hätis okik
  Vogädas alsotik
Vom sapik neai oglömof.

Sevom mani snatik labü dog,
  Tü del bal efalom ini hog.
  Hog äbinon ya dibik,
  Man äbinom ga fibik,
Ab pesavom fümiko fa dog.

IV:31:2005

TRADUTASKIL TEFÜ VOLAPÜK

Fikul gretik ad penön Volapüki, u jenöfo püki foginik alseimik, davedon de fraseods pükalönik susnumik, kels bundanons in püks valik natik. Spikobs e penobs noe medü geb vödas soelo, (yümät kelas tikaviko notodons tikodi,) abi medü fraseodafoms fa kösömot e geböf pefümükons. Kösömiko no sevedobs fraseodis pükalönik at, kel suvo no baiädon siämo bai sinifs natik vödas binädik. Te logedolös miedotis difik e vödis siämaröletik de föds valemiko pegeböls ad jonülön kaladi mu pükalönöfiki pükas natik.

Ab pük bevünetik, ad fasiliko pasuemön e pagebön fa pöps labü notodakösöms veitik difik muton pafünön, no su geböf vilädik, ab su tikav, su täläkt dinöfälik. Dil alik vöda, i vul, i yümot, muton pagebön ma siäm balik e laidik pö fraseodayümäts. Ekö geb at balsiämik vula e yümota, kel loveseiton Volapüki sus püks natik as stum notodota kuratik, e kel garanon suemöfi fasilik. Ad fasiliko e kuratiko pasuemön fa pöps pükagrupas difik, mutoy tradutön tikodi seta, no te kobogrupön mekaviko leigätis Volapükik, kels, pö loged balid, jinons lönedikis. Mutol diletön tikodis ola; ven kolkömol seti fikulik, gebolös täläkti dinöfälik ola. Prüdolös, das ogebol tradutodi, kel baiädon vuli e yümoti Volapüka, e kel balugiküno, kliliküno e kuratiküno notodon sinifi olik. Moükolös mödavödöfi. Gebolös setis brefik. No steifülol ad sümädön sökaleodi fraseoda foginik. Lobedolös nomis gramatik Volapüka. Stipi tradutoda verätik in Volapük kanol logön söko:

1) das tradutod kanon pasuemön fa pöps valik, e
2) das tradutod notodon kuratiko tikodi doküma rigik.

Stud Volapüka, patiko tefü tradut se pük foginik ini Volapük, binon tüted tikälik verik. Püks natik lefulons me nenomots deklina äsi konyuga. Sökod laidik vödas, kels pagebons ma

Siäm mödaplänovik, fraseods pükalönik, sinifis kelas studan tuvedon fädo, u kel sümädon ad lönülön lü geböf teik, klienons ad süadükön studani, das pük binon din vemo müsterik, kel no binon tikälik. If tuvoy bosi in vödem Volapükik, demü kel kod tikälik no dabinon, ekö sam Volapüka negudik. Foms nomik gramatik, geb vödas ma siäm fümik, nekom notodas te pükalönikas in pük bevünetik buma lepatik, dajonons magedi täläktik verik.

• • • • • • • •

FANTUM FOLLÖGIK

Fa hiel John Redgwell

Ven lefat oba äbinom man yunik, äsagoy, das binon fantum in deadanöp vilaga 'Bocking,' nilü zif 'Braintree' (Linglän) kö älödom. Too äbinom man yunik kuradik e no ädredom ad beigolön deadanöpi neito.

Ün neit seimik äbeigolom topi et, ven fom vietik äpubon nilü stöb. Äbinon jevod vietik flenik, kel äfredon vemo ad logön seimani se lifanef!

• • • • • • • •

PEL LONIK

Toodan in Tat 'Utah' (Tats-Pebalöl) äsufom monapönodi dolaras jöldegtel demü noful neveütik, ed äsludom ad pelön oni medü dolarazims.

Hiel Grant Petersen seko ägetom könädis 8.200 se bank, ed äblünom onis in böket. Ab calans no ämuadons in tef at. Flagoms ome peli kösömikum, ab söl Petersen esagom ones, das dolarazim binon pel lonik, e das no ogetoy votikosi.